

Zondag 7 september 2025

23^e zondag door het jaar

Lezingen:

1 Kon.3,5-12a.14

Wijsheid 12,14-16.18-24

Joh.12,22-23.29-37

Opening

Welkom aan u allen hier in de kerk en u die thuis met ons verbonden bent.

Het is de eerste zondag van september; daarmee staan we aan het begin van een nieuw seizoen. Met elkaar weer verder op weg, om er iets goeds en iets moois van te maken.

De gekozen lezingen van vandaag zijn daar ook op gericht: het is een vraag naar wijsheid en inzicht, en de richtlijnen die daarbij geven worden, m.n. ook door Jezus zelf in het evangelie: enerzijds zegt Hij dat wij vol vertrouwen verder mogen gaan; maar anderzijds doet Hij ook een appèl om ook waakzaam te zijn, om op goede koers te blijven.

Belangrijk daarbij is, dat je steeds weer zorg draagt om thuis te komen bij de diepere bodem in jezelf, omdat daar een kostbare rijkdom verborgen ligt, een schat in je eigen levensakker, om te weten wat goed en wat kwaad is. Ons menselijk leven wordt daarbij doorsnee gedragen door een onuitwisbaar vermoeden, dat er diepere bronnen in je zijn, die voor jezelf van veel waarde kunnen zijn, en dat je dus niet te ver moet zoeken. Het is een proces dat nooit ophoudt, al is het met vallen en opstaan.

Overweging

“Houdt je lendenen omgord, en je lampen brandend...”; hier wordt met een paar woorden gezegd, dat ons gelovig mens-zijn steeds om waakzaamheid vraagt. In die jonge christengemeenschappen van eind 1^e eeuw ging het n.l. ook niet gemakkelijk: midden in een nogal zakelijke wereld, met afkeer van weer een nieuwe geloofs-beweging, en met vervolgingen (Nero, Diocletianus) waren die christengemeenschappen soms een kleine bange kudde geworden; wel enigszins vergelijkbaar met de situatie van ons als kerk in de huidige seculiere samenleving: in hoeverre overleven wij als kerk(-en) nog? Jezus zegt daar tegenover enerzijds om vertrouwen te hebben, want menselijke waarden blijven van waarde, maar anderzijds ook om alert, waakzaam, te zijn en op te komen voor al wat zuiver en kostbaar is. In de Thorah is het belangrijkste levensthema: naastenliefde en zorg, en opkomen voor gerechtigheid.

Verleden week was op de t.v. een uitzending (bij Kruispunt): “Het evangelie van Navalny”. U kent hem ook nog wel: Navalny, die bijzondere man, die Russische oppositieleider, die vorig jaar februari in een strafkamp in Siberië, na allerlei ontbering en marteling, om het leven is gebracht; zoals gezegd wordt: in opdracht van de autocraat Poetin, die geen tegenstand duldt.

Wat bezielde deze rechtschapen en gedreven man? Zoals bekend wilde hij in ieder geval democratie nastreven, t.o.v. de autocratie van Poetin, maar ook bewust iets doen aan de situatie van de arme mensen in Rusland. Opvallend is, dat m.n. de Bergrede van Jezus voor hem een wezenlijke inspiratiebron was; o.a.: “Zalig zij die honger en dorsten naar gerechtigheid... ; Zalig zij die barmhartigheid tonen, en vrede brengen... Zalig zij die vervolgd worden omwille van de gerechtigheid, want zij zullen kinderen van God genoemd worden.”

Navalny straalde altijd een innerlijke rust en zekerheid uit (zelfs tot de laatste dag in dat strafkamp, zoals we toen op de tv zagen). Zijn evangelie was: integriteit; geloven in de menselijke en christelijke opdracht om op te komen voor recht en vrede; om het dus voor zijn volk op te nemen, al zou het zijn leven kosten. Zijn vrouw stond helemaal achter hem, en dat gaf hem de moed om door te zetten. Navalny, sprekend Jezus van Nazareth! In de liturgie zingen wij wel eens: “Soms breekt uw licht in mensen door, onstuitbaar...”. We voelden allen aan, dat dit ook in deze man gebeurde.

Maar vandaag laat diezelfde Jezus ons horen: "Maak je niet té bezorgd, om al de dagelijkse dingen; zoek eerst het Rijk Gods,; d.w.z. zoek eerst de diepere christelijke en menselijke waarden, dan komt de rest, met al de dagelijkse dingen wel goed. Wees daarom waakzaam, zegt Jezus; zie, waar je iets kunt betekenen voor de ander, m.n. voor de kleinen en kwetsbaren, dan zal de Heer de deur voor je openen en je bedienen aan zijn tafel". Dit blijft de richtlijn en de toonzetting door heel de bijbel heen.

(Tussen haakjes: hier staat eigenlijk: wij worden niet beoordeeld door God op het eind van ons leven, maar in ons dagelijks leven; nú gebeurt het oordeel al. Niet later, maar nú wordt ons lot al beslist door onze houding t.o.v. onze noodlijdende medemens. In hen is God dagelijks te herkennen, zegt de Joodse schrijver Levinas. Het gaat er om, nu waakzaam te zijn, én daadkracht te tonen).

Dit alles heeft dus te maken met die diepere bron in ons en met zingeving van leven. U heeft het mogelijk ook wel eens gehoord: van bepaalde diersoorten is bekend (b.v. olifanten) dat zij van nature instinctmatig aanvoelen, waar zij waterbronnen kunnen vinden. In droogtegebieden gaan ze hier en daar wroeten in de grond, en weten zo een waterbron te vinden. Tijd dus vrijmaken voor die zoektocht naar de bron in ons eigen leven; om de akker van je eigen leven eens om te ploegen.

Maar... zo stil bij jezelf verwijlen kost moeite en geestkracht. Je moet dan a.h.w. door meerdere aardse lagen heen, waar je in je dagelijks leven méér op gericht bent. Kloosters, abdijen of andere bezinningsplekken blijven daarom waarde-vol in onze tijd; zij bieden de mogelijkheid, om weer thuis te komen bij jezelf.

De Remonstrantse hoogleraar Christa Anbeek heeft een boek geschreven: "Kwetsbaarheid omhelzen". Persoonlijk kun je je kwetsbaar voelen; maar ook als kerk(en), omdat de kerken steeds meer in de marge staan in onze cultuur. Zij schrijft: "Kwetsbaarheid kan je tot nieuw inzicht brengen en tot een nieuwe zingeving van leven".

De vraag hierbij is ook: wat kunnen wij vandaag de dag als kerken nog betekenen voor de samenleving? Gaat er nog een evangelisch appèl van uit of is bijna alles doodstil? Geven de kerken nog voldoende ethische vingerwijzingen naar de samenleving; een soort morele spiegel in onze zakelijke tijd?

Het heeft allemaal te maken met die evangelische vraag en opdracht van Jezus: “Zoek eerst het Rijk van God, dan komt de rest wel goed...”.

Diepere waarden-beleving vraagt dus om een andere kijk; het vraagt om een transformatie, ook in jezelf. Bezinningsmomenten of lezingen rond geloof en spiritualiteit, ook binnen onze eigen geloofsgemeenschap, of met een groep naar een abdij of klooster, zoals hier jaarlijks oecumenisch de gelegenheid geboden wordt: het is weldadig én zinvol; de moeite waard. Het gaat om die reis naar binnen; het vernieuwt je en het verrijkt je. Maar je moet het zelf willen en het zelf doen.

De mooiste, maar ook de moeilijkste reis is die reis naar binnen. Dat geeft voldoening en rust in jezelf. Het is net als in de afgelopen vakantieweken: soms moet je vele kilometers maken om thuis te komen bij jezelf...

Gerard Weersink, pastor.